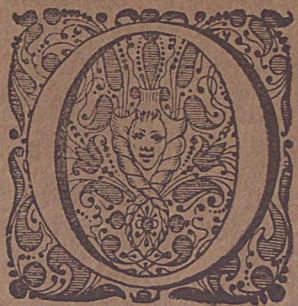

135

N O V A
O R C A D V M
D E S C R I P T I O
C H O R O G R A P H I C A.

*Nominis
ratio.*

Rcades uno generali nomine appellantur omnes hæ insulæ: qua de appellatione inter Scriptores vetustos & recentes satis constat: rationem autem nominis, nemo (quod adhuc scitur) liquido explicavit. Sive à Græco verbo *ὠγγω*, includo, quod inter se quasi includantur, disclusæ à reliquis universi Orbis Terrarum partibus: sive ab Orca, id est, ollæ genere, cujus similitudinem, omnes junctim spectatæ, referre videantur: proin, quia nil certi hac de re affirmatur, vel ab ipsis harum insularum incolis, vel ab extraneis, qui de iis aliquid scripsere, in incerto quoque id relinquendum esse videtur.

Numerus.

De numero Orcadum insularum, licet inter vetustos Scriptores, Plinium nempe, cui sunt quadraginta, Paulum Orosium (qui proxime ad verum hac de re accessisse perhibetur) triginta tres numerantem, & alios constituentes fere triginta, non satis conveniat; tamen hodie multis, qui omnes has insulas peragrarunt, & suis oculis perlustrarunt, ut recentioribus, ita multo certioribus, & numerus, & ipsa nomina omnium harum insularum sunt compertissima. In universum sunt viginti septem insulæ, cum Continente, quæ vigesimam octavam efficit.

*Diviso, in
maximas,
minores,
minimas.*

Univerfa vero terra Orcadum dividitur in tres partes ratione nominum, in maximas nempe, minores, & minimas. Maxima partes dicuntur insulæ, quæ incoluntur & coluntur. Minores partes appellantur Holmæ, gentili vocabulo, id est, planities herbidæ aquis affixæ, pleræque spatiis adeo angustis, ut vix colonum unum aut alterum, si colerentur, alerent: & quia gramina tantum producant, ideo desertæ sunt & pecori pascendo relictæ. Minima partes vocantur Scopuli, (vulgari apud Incolas Orcadum nomine Skerries,) in quibus nihil vel graminis enascitur, uno Scopulo excepto, nempe Pentland-Skerrie (ita enim dicitur) qui Holmæ potius quam Scopuli nomine est dignus: Holmam enim quamlibet fere magnitudine adæquat, & graminis pecoribus pascendis (è quibus multum emo-

Scotia.

lumentum ad Dominum de Halcro, ejusdem possessorem, redundat quotannis,) est feracissimus. Ratio vero, quod hi scopuli nil herbarum proferant, est, quoniam æstus maris quum ad summum incrementum pervenerit, aut aqua marina prorsus cooperiuntur, aut fluctibus, quandoque vento, quandoque æstu, aliquando utroque excitatis & incitatis in universum, ita consperguntur, ut gramen, (si quid in eis provenerit) falsedine aquæ marinæ aut intereat, aut bestiis alendis, inutile reddatur.

Orcadum insulæ rursus in duas quasi classes, *Diviso
altæ.* ratione situs distribuuntur: in Australes nempe insulas, & Septentrionales.

Australes insulæ sunt duodecem numero, *Insule
Australes.* scilicet Suna, Suda, Ranalsæ australis, Valis, Hoia, Graemsa, Cava, Fara australis, Rysa, Flotta, Burra, Coupinsa.

Inter insulas Australes & Septentrionales *Continens.* sita est Continens.

Boreales insulæ numero sunt quindecim, *Insule Bo-
reales.* nempe Damsa, Shapinsa, Gerfa, Vera, Eglisa, Raufa, Wastra, Papa Wastra, Fara septentrionalis, Eda, Alhallow, Stronsa, Papa Stronsa, Sanda, Ranalsæ septentrionalis.

Prima australium insularum est Suna, de- *SUNA.* cem fere milliaria à Cathanesiâ Scotiæ provincia boreali maxime distans, & tribus à Ranalsæ australi: exigua quidem, ut quæ unum aut alterum colonum ferat, cum suis domesticis, & paucis aliis servis in parvis domunculis habitantibus, in altis rupes Orientem versus assurgens, humilior vero versus Occidentem, hordei & avenæ in quibusdam partibus ferax, & capturæ variorum piscium, ex quorum intestinis & jecoribus præcipue (ut & in omnibus aliis Orcadum insulis) conficitur oleum, quod noctu candelarum vice aduritur, satis commoda. In eâ sunt Latomiæ, unde optimæ scandulæ ædificiis cooperiendis appositissimæ eruntur.

Ad Orientalem partem hujus Insulæ, æstu ab Oceano Deucaledonio, seu Occidentali, fluente, aqua marina horrendum in modum circumgyratur, adeo ut si grandior navis in gurgites hos Sunenses, (*Scotice the welles of Suna*) aliquando incidat, trochi à puero flagellis agitati ad instar, circumagitur. Cathanesiæ

O o o

vero